Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 9. 2011, sen. zn. 29 NSČR 51/2011, ECLI:CZ:NS:2011:29.NSČR.51.2011.1

Číslo: 33/2012

Právní věta:

Je-li insolvenční návrh, v němž je ohlášeno zastoupení advokátem a k němuž je připojena řádná procesní plná moc pro tohoto advokáta, podepsán pouze tímto zástupcem, je podmínka formulovaná v § 97 odst. 2 insolvenčního zákona splněna jen tehdy, je-li úředně ověřen podpis advokáta na insolvenčním návrhu a současně i podpis zmocnitele (insolvenčního navrhovatele) na procesní plné moci.

Jen proto, že insolvenční soud s insolvenčním návrhem, jenž nebyl opatřen úředně ověřeným podpisem osoby, která jej podala, nebo jejím zaručeným elektronickým podpisem, zacházel jako s řádně podepsaným podáním, nemohly pominout účinky uvedené v § 97 odst. 2 insolvenčního zákona spočívající v tom, že se k takovému insolvenčnímu návrhu nepřihlíží; to platí bez zřetele k tomu, zda insolvenční soud případně nesprávně vydal i vyhlášku, kterou oznámil zahájení insolvenčního řízení.

Insolvenčním návrhem, k němuž se pro absenci předepsaného podpisu nepřihlíží, nemůže být účinně zahájeno insolvenční řízení a takový návrh nemůže vytvořit překážku věci zahájené pro později podaný a řádně podepsaný insolvenční návrh.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 27.09.2011

Spisová značka: 29 NSCR 51/2011

Číslo rozhodnutí: 33

Číslo sešitu: 2

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Insolvence, Insolvenční návrh, Překážka zahájeného řízení (litispendence), Zastoupení

Předpisy: § 101 odst. 1 IZ
§ 109 IZ
§ 128 odst. 1 IZ
§ 142 písm. a) IZ
§ 146 odst. 1 IZ
§ 83 o. s. ř.
§ 97 IZ

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Usnesením ze dne 2. 3. 2011, č. j. MSPH 59 INS 13320/2010-A-41, M ě s t s k ý s o u d v Praze (dále též jen „insolvenční soud“) k návrhu věřitelů 1) Ing. P. H., 2) RNDr. Š. N., 3) PhDr. J. N., 4) L. N., 5) J. N., 6) RNDr. J. P., 7/ RNDr. A. P., 8) S. P. M. L., s. r. o., 9) S. G. B. D., spol. s r. o. a 10) I. P., s. r. o., mimo jiné zjistil úpadek dlužníka H. B., s. r. o. (bod I. výroku), ustanovil insolvenční správkyni (bod II. výroku), a určil, kdy nastávají účinky rozhodnutí o úpadku (bod III. výroku).

Insolvenční soud – vycházeje z ustanovení § 3 odst. 1, a 2 a § 136 odst. 1 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenčního zákona) – dospěl po provedeném dokazování k závěru, že dlužník je v úpadku ve formě platební neschopnosti, neboť má více věřitelů, jimž dluží nejméně 16 047 014,71 Kč a není schopen své dluhy hradit. Jelikož dlužník nesplnil povinnost (uloženou mu usnesením insolvenčního soudu ze dne 15. 11. 2010, č. j. 59 INS 13320/2010-A-15) předložit seznamy dle § 104 odst. 1 insolvenčního zákona, má se ve smyslu § 3 odst. 2 písm. d) insolvenčního zákona za to, že není schopen plnit své peněžité závazky.

Přitom insolvenční soud poukázal na to, že své pohledávky v celkové výši 16 047 014,71 Kč přihlásilo (včetně insolvenčních navrhovatelů) celkem 30 věřitelů.

U insolvenčních navrhovatelů měl insolvenční soud za spornou pohledávku druhého až sedmého insolvenčního navrhovatele. Za splatné a doložené měl insolvenční soud pohledávky ostatních insolvenčních navrhovatelů a to:

> *1) U prvního insolvenčního navrhovatele pohledávku z titulu nedoplatku ceny díla ve výši 618 935 Kč, s tím, že dlužník dílo i faktury řádně převzal a pohledávku do ústního jednání nerozporoval.*
>
> *2) U osmého insolvenčního navrhovatele pohledávku z titulu nedoplatku ceny díla ve výši 93 952 Kč, kterou tento insolvenční navrhovatel nabyl postoupením od původního věřitele R. Ř., jejíž postoupení oznámil postupitel dlužníku dne 20. 7. 2010 a kterou dlužník uznal (dle § 323 odst. 2 a § 407 odst. 3 zákona č. 513/1991 Sb., obchodního zákoníku), tím, že ještě původnímu věřiteli uhradil část dluhu ve výši 20 000 Kč.*
>
> *3) U devátého insolvenčního navrhovatele pohledávku z titulu nedoplatku kupní ceny za dodávku zboží na základě rámcové kupní smlouvy ze dne 9. 2. 2007 ve výši 1 346 141,27 Kč, s tím, že dlužník uznal závazek dohodou o zaplacení uznaného dluhu.*
>
> *4) U desátého insolvenčního navrhovatele pohledávku z titulu nedoplatku kupní ceny za dodávku zboží na základě rámcové kupní smlouvy ze dne 12. 3. 2010 ve výši 816 609 Kč, s tím, že dlužník dluh uznal dne 2. 7. 2010 co do důvodu a výše.*

K námitce dlužníka, že vůči němu nebylo ukončeno insolvenční řízení ve věci vedené původně u Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočky v Liberci pod sp. zn. KSLB 76 INS 10338/2010 a postoupené následně Městskému soudu v Praze, insolvenční soud uvedl, že toto řízení bylo ukončeno přípisem zdejšího soudu ze dne 10. 11. 2010, č. j. 2 Nc 6471/2010-5. K podání, na jehož základě bylo zahájeno (toto) insolvenční řízení, se totiž nepřihlíží, protože nebylo opatřeno ověřeným podpisem osoby, která je podala.

K odvolání dlužníka V r c h n í s o u d v Praze usnesením ze dne 12. 5. 2011 potvrdil usnesení insolvenčního soudu v bodě I. výroku.

Odvolací soud především poukázal na ustanovení § 97 a § 103 odst. 1 a 2 insolvenčního zákona, uváděje (k námitce litispendence), že insolvenční soud k prvnímu insolvenčnímu návrhu (podanému druhým až osmým insolvenčním navrhovatelem) správně nepřihlížel pro absenci náležitostí určených ustanovením § 97 odst. 2 insolvenčního zákona. Dodal však, že i kdyby za popsané (do jisté míry

nestandardní) situace byl přijat závěr opačný, nemohlo by to mít žádný dopad na výsledek odvolacího řízení. Vzhledem k ustanovení § 107 odst. 1 insolvenčního zákona by (totiž) nové (další) insolvenční návrhy podané do již probíhajícího řízení vedeného proti témuž dlužníku bylo třeba považovat za přistoupení k původně již zahájenému řízení. Rozdíl by tak byl pouze v tom, že ve věci by nebylo rozhodnuto pod spisovou značkou MSPH 59 INS 13320/2010, nýbrž pod spisovou značkou jinou (MSPH 77 INS 10338/2010), jež byla spisu přidělena poté, kdy věc byla z důvodu místní nepříslušnosti Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočky v Liberci postoupena Městskému soudu v Praze. Překážka zahájeného řízení by tedy nebyla dána.

Podle odvolacího soudu je třeba vzít zároveň v potaz, že v procesním postupu zvoleném Městským soudem v Praze by ani při odlišném náhledu na problematiku ukončení řízení zahájeného původně u Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočky v Liberci nebylo lze spatřovat takovou vadu řízení, která by mohla mít ve smyslu ustanovení § 212a odst. 5 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, za následek nesprávné rozhodnutí ve věci. Městský soud v Praze důsledně dbal o to, aby v průběhu řízení nebyla dlužníku způsobena žádná újma, neboť s ním jakožto s účastníkem řízení řádně jednal a umožnil mu kvalifikovaně se bránit vůči všem insolvenčním návrhům. Může jít jen k tíži dlužníka, nevyužil-li zcela svých možností plynoucích z občanského soudního řádu a insolvenčního zákona. Postačí v této souvislosti zmínit (uvedl odvolací soud), že dlužník měl možnost seznámit se s každým insolvenčním návrhem a reagovat na jednotlivá tvrzení v těchto návrzích obsažená a měl rovněž možnost se zúčastnit soudního jednání.

Odvolací soud – odkazuje na ustanovení § 3 odst. 1 až 3, § 136 odst. 1 a § 141 odst. 1 a 2 insolvenčního zákona – pak měl shodně s insolvenčním soudem za osvědčený úpadek dlužníka ve formě platební neschopnosti především na tom základě, že dlužník nesplnil povinnost předložit seznamy svého majetku a závazků podle § 104 odst. 1 insolvenčního zákona, ač k tomu byl řádně vyzván (výše označeným) usnesením insolvenčního soudu ze dne 15. 11. 2010.

Nad rámec toho, co vyložil k dlužníkovu úpadku v napadeném usnesení insolvenční soud, pokládal odvolací soud za vhodné poukázat v této souvislosti na závěry plynoucí z usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 10. 2010, sen. zn. 29 NSČR 17/2009 (jde o usnesení uveřejněné pod číslem 51/2011 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek – dále též jen „R 51/2011“, které je, stejně jako další rozhodnutí Nejvyššího soudu zmíněná níže, veřejnosti dostupné i na webových stránkách Nejvyššího soudu). Odvolací soud zdůraznil, že podle tohoto usnesení, nevyvrátí-li dlužník v průběhu insolvenčního řízení o insolvenčním návrhu věřitele některou z domněnek uvedených v § 3 odst. 2 insolvenčního zákona, je tím ve smyslu § 3 odst. 1 písm. c) insolvenčního zákona osvědčena dlužníkova neschopnost platit své splatné závazky, nikoliv však existence „více věřitelů“ dlužníka ve smyslu § 3 odst. 1 písm. a) insolvenčního zákona ani existence peněžitých závazků těchto věřitelů „po dobu delší 30 dnů po lhůtě splatnosti“ ve smyslu § 3 odst. 1 písm. b) insolvenčního zákona. Ani v tomto směru ovšem dlužník argumentačně či důkazně neobstál a shodně s insolvenčním soudem má též odvolací soud za to, že dlužník není schopen splácet své závazky splatné déle než 30 dnů za situace, kdy existence těchto závazků je postavena na uznávacích projevech dlužníka. To je zřejmé v případě prvního, devátého a desátého insolvenčního navrhovatele

V situaci, kdy podle výše citovaného § 141 insolvenčního zákona je dlužník ve své odvolací argumentaci, jíž by bylo lze přiznat relevanci, ze zákona omezen, jsou bez významu výtky procesního charakteru vůči plné moci vystavené desátým insolvenčním navrhovatelem; dlužníkovy věcné námitky vůči pohledávce tohoto insolvenčního navrhovatele by pak mohly obstát jedině, kdyby prokázal, že jej tento závazek vůbec netíží, tedy že není povinován k plnění ani vůči postupiteli, ani vůči postupníku. Výhrady stojící na tvrzení, že nositelem pohledávky je postupitel, jsou proto pro odvolací řízení nepodstatné za situace, kdy dlužník nenabídl žádné důkazy o zániku tohoto svého závazku či o změně jeho splatnosti (ostatně nic takového dlužník ani netvrdí).

Z výše řečeného plyne (uzavřel odvolací soud), že podmínky pro konstatování úpadku dle § 3 odst. 1 insolvenčního zákona byly splněny, protože dlužník má více věřitelů se splatnými závazky, které objektivně není schopen plnit, přičemž domněnku svého úpadku dle § 3 odst. 1 insolvenčního zákona kvalifikovaně nevyvrátil.

Dlužník podal proti usnesení odvolacího soudu dovolání, jehož přípustnost opírá o zásadní právní význam napadeného rozhodnutí, namítaje, že je dán dovolací důvod dle § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř., tedy, že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci, a požaduje, aby Nejvyšší soud zrušil rozhodnutí soudů obou stupňů a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Dovolatel uvádí, že oba soudy nižších stupňů správně určený právní předpis nesprávně vyložily. Konkrétně jim vytýká, že se nevypořádaly s (jeho) námitkou litispendence. Upozorňuje, že u Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočky v Liberci bylo ve věci vedené pod sp. zn. KSLB 76 INS 10338/2010 zahájeno (vůči němu) řádné insolvenční řízení, přičemž vyhláška (jíž se oznamuje zahájení insolvenčního řízení) byla zveřejněna v insolvenčním rejstříku 9. 9. 2010 v 15.09 hodin. Do takto zahájeného insolvenčního řízení se v době od 9. 9. 2010 do 24. 9. 2010 přihlásilo celkem 12 věřitelů. Věc byla následně postoupena Městskému soudu v Praze, kde byla vedena pod sp. zn. MSPH 77 INS 10338/2010. Tento soud pak 20. 10. 2010, písemností vydanou pod č. j. MSPH 77 INS 10338/2010-A-10, posoudil insolvenční návrh tak, že nesplňuje náležitosti uvedené v § 97 odst. 2 insolvenčního zákona, takže se k němu nadále nepřihlíží. Dále (tamtéž) dovodil, že insolvenční řízení nebylo dosud účinně zahájeno a následně byly všechny informace k řízení vedenému pod sp. zn. KSLB 76 INS 10338/2010 znepřístupněny v insolvenčním rejstříku, jako by zde nikdy nebyly zapsány (v současné době jsou vedeny pouze jako chybný zápis).

Součástí písemnosti č. j. MSPH 77 INS 10338/2010-A-10, která ani neměla povahu usnesení, nebyla ani nemohla být žádná informace o tom, že pominuly účinky tohoto řádně zahájeného insolvenčního řízení.

Podle dovolatele takto zahájené insolvenční řízení nelze ukončit způsobem uvedeným v § 97 insolvenčního zákona (užitím tohoto ustanovení nezanikají účinky zahájení insolvenčního řízení). S takovým (vadným) insolvenčním návrhem se měl soud vypořádat pouze způsobem uvedeným v § 142 písm. a) insolvenčního zákona, s odkazem na ustanovení § 128 odst. 1 insolvenčního zákona, a insolvenční návrh odmítnout pro vady. Takovou vadou se rovněž rozumí i to, že insolvenční návrh není opatřen úředně ověřeným podpisem osoby, která jej podala, přestože se ve většině případů využije ustanovení § 97 odst. 2 insolvenčního zákona a insolvenční řízení se vůbec nezahajuje, pokračuje dovolatel. Teprve odmítnutím insolvenčního návrhu dle § 142 písm. a) insolvenčního zákona dochází v souladu s ustanovením § 146 odst. 1 insolvenčního zákona k zániku účinků spojených se zahájením insolvenčního řízení.

Chybou (insolvenčního) navrhovatele a posléze i chybou soudu došlo k zahájení insolvenčního řízení ohledně dlužníka, kterému tím vznikly škody, na jejichž náhradu má právo. Teprve odmítnutí insolvenčního návrhu způsobem uvedeným v § 142 písm. a) insolvenčního zákona dává dlužníku a třetím osobám možnost požadovat po (insolvenčním) navrhovateli náhradu škody v souladu s ustanovením § 147 odst. 1 insolvenčního zákona. Soud se však s chybou (insolvenčního) navrhovatele a svojí vypořádal tak, že dlužníku nepřiznal ani nárok na náhradu takto vzniklé škody. Insolvenční řízení přitom bylo zahájeno 9. 9. 2010 a dle dovolatelova mínění dosud trvá.

V „usnesení 2 VSPH 562/2011-A-12“ přitom Vrchní soud v Praze jasně judikoval, že překážka litispendence se v insolvenčním řízení uplatní v případě, kdy táž osoba (věřitel nebo dlužník) podá vůči témuž dlužníku další insolvenční návrh dříve, než bylo rozhodnuto o jeho původním návrhu. Překážka litispendence je neodstranitelným nedostatkem podmínky řízení, pro niž je soud povinen

řízení zastavit, ledaže by tato překážka odpadla dříve, než bylo řízení zastaveno (popřípadě pravomocně rozhodnuto ve věci samé).

Z uvedeného podle dovolatele vyplývá, že insolvenční řízení zahájené Krajským soudem v Ústí nad Labem – pobočka Liberec pod sp. zn. KSLB 76 INS 10338/2010 a dále vedené pod sp. zn. MSPH 77 INS 10338/2010 u Městského soudu v Praze nebylo dosud řádně ukončeno a z tohoto důvodu nemohlo být platně zahájeno ani insolvenční řízení vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. MSPH 59 INS 13320/2010, když je zde překážka litispendence.

Dále dovolatel uvádí, že insolvenční soud se nedostatečně vypořádal se všemi námitkami vznesenými při ústním jednání zástupcem dlužníka. Znovu proto namítá, že první insolvenční navrhovatel neprokázal, že má za dlužníkem splatnou pohledávku, a že právní zástupce prvního insolvenčního navrhovatele neměl řádnou plnou moci k zastupování v insolvenčním řízení (byl zmocněn pouze k podání insolvenčního návrhu).

U druhého až sedmého insolvenčního navrhovatele dlužník namítal, že jde o kumulaci věřitelů, kteří „dohromady" přihlásili několikrát jednu pohledávku, která navíc neexistuje.

U osmého insolvenčního navrhovatele dlužník namítl, že nedošlo k platnému postoupení pohledávky, takže ten není ve věci aktivně legitimován. Původní věřitel (R. Ř.) je osobou plně ovládanou druhým až sedmým insolvenčním navrhovatelem, kteří se snažili zprostit platby vlastních závazků vůči dlužníku. (Insolvenční) soud pak nedostatečně přihlédl k tvrzení právního zástupce dlužníka, že osmý insolvenční navrhovatel neměl dlužníku postoupení pohledávky oznamovat, ale prokazovat. Plnou moc právního zástupce osmého insolvenčního navrhovatele přitom má za zmatečnou. Ani tato pohledávka není jednoznačně prokázána.

U devátého insolvenčního navrhovatele dlužník postrádá doložení fúze uváděné v jeho (insolvenčním) návrhu, s tím, že ten nedoložil žádné objednávky, na jejichž základě měl dlužníku (dle rámcové kupní smlouvy) dodávat zboží, a neprokázal tak, zda a kdo si zboží objednal, kam bylo doručeno a kdo je převzal. Nárok opíral pouze o vystavené faktury bez dodacích listů a o neplatnou písemnost, ve které zaměňuje uznání dluhu a uznání závazku, tedy obchodní a občanský zákoník. Podle dovolatele bez dalšího rozsáhlého dokazování nelze s jistotou určit, zda devátý insolvenční navrhovatel má vůči dlužníku nějakou pohledávku.

Desátý insolvenční navrhovatel rovněž odkazuje na rámcovou kupní smlouvu, aniž by doložil jakoukoliv dlužníkovu objednávku. Nelze tedy zjistit, zda zboží objednávala oprávněná osoba. Stejně tak chybí podpisy dlužníka na dodacích listech a je tak třeba vyslechnout zaměstnance desátého insolvenčního navrhovatele B. a K. I tento insolvenční navrhovatel dokládá pohledávku pouze fakturami a písemností, která zaměňuje uznání dluhu a uznání závazku, což opět předpokládá rozsáhlé dokazování o tom, co vlastně měly strany na mysli. Plná moc je opět neplatně udělena a zmocňovala zástupce pouze k podání insolvenčního návrhu. Pohledávka desátého insolvenčního navrhovatele též vyžaduje rozsáhlé dokazování.

N e j v y š š í s o u d dovolání zamítl.

Z o d ů v o d n ě n í:

S přihlédnutím k době vydání dovoláním napadeného usnesení je insolvenční zákon na danou věc uplatnitelný ve znění účinném do 26. 5. 2011, tj. naposledy ve znění zákona č. 73/2011 Sb.

Podle ustanovení § 7 odst. 1 insolvenčního zákona pro insolvenční řízení a pro incidenční spory se použijí přiměřeně ustanovení občanského soudního řádu, nestanoví-li tento zákon jinak nebo není-li takový postup v rozporu se zásadami, na kterých spočívá insolvenční řízení.

Pro rozhodnutí vydaná v insolvenčním řízení jsou tudíž ustanovení občanského soudního řádu o přípustnosti dovolání přiměřeně aplikovatelná dle § 7 odst. 1 insolvenčního zákona.

Dovolání v této věci může být přípustné jen podle ustanovení § 238a odst. 1 písm. a) o. s. ř., ve spojení s ustanovením § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř., tedy jen za předpokladu, že Nejvyšší soud, jsa přitom vázán obsahem dovolání (§ 242 odst. 3 o. s. ř.), dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí má ve věci samé po právní stránce zásadní význam.

V rozsahu, v němž se dovolací argumentace pojí k jiným otázkám, než je (tvrzená) překážka věci zahájené, nemá Nejvyšší soud důvod připustit dovolání, když dovolatel mu potud nepředkládá (oproti svému mínění) k řešení žádnou otázku, z níž by bylo možno usuzovat, že napadené rozhodnutí má ve věci samé po právní stránce zásadní význam.

V tomto ohledu je dovolání polemikou se závěry soudu prvního stupně ohledně aktivní věcné legitimace insolvenčních navrhovatelů a nikoliv polemikou se závěry odvolacího soudu, založenými na aplikaci ustanovení § 141 insolvenčního zákona a podpořenými přiléhavým odkazem na ustálenou judikaturu Nejvyššího soudu (R 51/2011). Napadené rozhodnutí (jehož závěry dovolání potud ignoruje) je vedle R 51/2011 ve výkladu § 141 insolvenčního zákona v souladu též se závěry obsaženými v důvodech usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 4. 2010, sen. zn. 29 NSČR 30/2009, uveřejněného pod číslem 14/2011 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 10. 2010, sen. zn. 29 NSČR 24/2009.

Zásadní právní význam napadeného rozhodnutí však Nejvyšší soud přisuzuje výkladu § 97 odst. 2 insolvenčního zákona (ve vazbě na námitku litispendence), když jde o věc judikaturou dovolacího soudu dosud neřešenou.

Vady řízení, k nimž Nejvyšší soud u přípustného dovolání přihlíží z úřední povinnosti (§ 242 odst. 3 o. s. ř.), nejsou dovoláním namítány a ze spisu se nepodávají, Nejvyšší soud se proto – v hranicích právních otázek vymezených dovoláním – zabýval tím, zda je dán dovolací důvod uplatněný dovolatelem, tedy správností právního posouzení věci odvolacím soudem.

Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

Podle ustanovení § 97 insolvenčního zákona insolvenční řízení lze zahájit jen na návrh; zahajuje se dnem, kdy insolvenční návrh dojde věcně příslušnému soudu (odstavec 1). Insolvenční návrh musí být opatřen úředně ověřeným podpisem osoby, která jej podala, nebo jejím zaručeným elektronickým podpisem; jinak se k němu nepřihlíží (odstavec 2).

Z ustanovení § 101 odst. 1, věty první a druhé, insolvenčního zákona plyne, že zahájení insolvenčního řízení oznámí insolvenční soud vyhláškou, kterou zveřejní nejpozději do dvou hodin poté, kdy mu došel insolvenční návrh. Jestliže insolvenční návrh dojde insolvenčnímu soudu v době, kdy do skončení úředních hodin insolvenčního soudu zbývají méně než 2 hodiny, nebo ve dnech pracovního klidu, zveřejní insolvenční soud tuto vyhlášku nejpozději do dvou hodin po zahájení úředních hodin nejbližšího pracovního dne insolvenčního soudu.

Dle ustanovení § 109 insolvenčního zákona se zahájením insolvenčního řízení se spojují tyto účinky: a) pohledávky a jiná práva týkající se majetkové podstaty nemohou být uplatněny žalobou, lze-li je uplatnit přihláškou, b) právo na uspokojení ze zajištění, které se týká majetku ve vlastnictví dlužníka nebo majetku náležejícího do majetkové podstaty, lze uplatnit a nově nabýt jen za podmínek stanovených tímto zákonem, to platí i pro zřízení soudcovského zástavního práva na nemovitostech,

které bylo navrženo po zahájení insolvenčního řízení, c) výkon rozhodnutí či exekuci, která by postihovala majetek ve vlastnictví dlužníka, jakož i jiný majetek, který náleží do majetkové podstaty, lze nařídit, nelze jej však provést (odstavec 1). Se zahájením insolvenčního řízení se spojují také další účinky stanovené zákonem (odstavec 2). Účinky zahájení insolvenčního řízení nastávají okamžikem zveřejnění vyhlášky, kterou se oznamuje zahájení insolvenčního řízení, v insolvenčním rejstříku (odstavec 4). Nestanoví-li zákon u některého ze způsobů řešení úpadku jinak, trvají účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení do skončení insolvenčního řízení, a jde-li o reorganizaci, do schválení reorganizačního plánu (odstavec 5).

Podle ustanovení § 128 odst. 1 insolvenčního zákona insolvenční návrh, který neobsahuje všechny náležitosti nebo který je nesrozumitelný anebo neurčitý, insolvenční soud odmítne, jestliže pro tyto nedostatky nelze pokračovat v řízení; učiní tak neprodleně, nejpozději do 7 dnů poté, co byl insolvenční návrh podán. Ustanovení § 43 občanského soudního řádu se nepoužije.

Ustanovení § 142 písm. a) insolvenčního zákona pak určuje, že jiným rozhodnutím o insolvenčním návrhu je i odmítnutí insolvenčního návrhu pro vady.

Podle ustanovení § 146 odst. 1 insolvenčního zákona též platí, že účinností rozhodnutí podle § 142 zanikají účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení a dosud vydaná předběžná opatření. Odůvodňují-li to okolnosti případu, může insolvenční soud určit, že účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení a dosud vydaná předběžná opatření zaniknou až právní mocí rozhodnutí.

Soudy nižších stupňů vyšly při zkoumání podmínek řízení z toho, že insolvenční řízení vedené ohledně dlužníka původně u Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočky v Liberci pod sp. zn. KSLB 76 INS 10338/2010 a postoupené následně Městskému soudu v Praze (kde bylo vedeno pod sp. zn. MSPH 77 INS 10338/2010) bylo ukončeno přípisem insolvenčního soudu ze dne 10. 11. 2010, č. j. 2 Nc 6471/2010-5 (o tom, že k podání, na jehož základě bylo zahájeno ono insolvenční řízení, se nepřihlíží, protože nebylo opatřeno ověřeným podpisem osoby, která je podala). Konkrétně šlo (podle reálií ze spisu zn. MSPH 77 INS 10338/2010) o to, že insolvenční návrh podaný jménem druhého až osmého insolvenčního navrhovatele jejich zástupcem na základě procesní plné moci Mgr. M. V. byl podepsán (pouze) tímto zástupcem, jehož podpis úředně ověřil jiný advokát, přičemž podpisy zmocnitelů na plných mocích již nebyly úředně ověřeny.

Při podání insolvenčního návrhu mohou ve vazbě na požadavek, aby byl opatřen úředně ověřeným podpisem osoby, která jej podala, nebo jejím zaručeným elektronickým podpisem, nastat 2 základní typové situace:

> 1) Insolvenční návrh podala osoba (fyzická či právnická), která nemá zástupce s procesní plnou mocí. Není-li insolvenční návrh podaný fyzickou osobou opatřen jejím úředně ověřeným podpisem, pak je – vzhledem k tomu, že se k němu ve smyslu § 97 odst. 2 insolvenčního zákona „nepřihlíží“ a že se na něj tedy pohlíží, jako by nebyl vůbec podán – namístě „vyřídit“ věc přípisem podateli. Podáním takového insolvenčního návrhu nedochází k zahájení insolvenčního řízení (§ 97 odst. 1 insolvenčního zákona) a nepojí se s ním žádný z účinků popsaných v § 109 a násl. insolvenčního zákona. Není proto ani namístě oznamovat ve smyslu § 101 odst. 1 insolvenčního zákona vyhláškou, že jím došlo k zahájení insolvenčního řízení (proto se také u příslušného insolvenčního soudu zapisuje do rejstříku Nc).
>
> Totéž platí, není-li insolvenční návrh podaný právnickou osobou opatřen úředně ověřeným podpisem fyzické osoby, která za právnickou osobu jedná. Má-li právnická osoba statutární orgán (typově představenstvo), který tvoří více fyzických osob, zkoumá se podmínka úředně ověřeného podpisu (v intencích § 21 odst. 1 písm. a/ o. s. ř.) jen u jeho předsedy popřípadě jeho člena, který tím byl pověřen, bez zřetele k tomu, zda insolvenční návrh podepsalo celé

představenstvo.

2) Insolvenční návrh podala osoba (fyzická či právnická), která má zástupce s procesní plnou mocí, jímž je advokát.

Je-li insolvenční návrh, v němž je ohlášeno zastoupení advokátem a k němuž je připojena řádná procesní plná moc pro tohoto advokáta (zástupce), podepsán pouze zmocnitelem (insolvenčním navrhovatelem), zkoumá se podmínka úředně ověřeného podpisu u tohoto zmocnitele a jen ve vztahu k insolvenčnímu návrhu. Přitom platí, že úřední ověření podpisu zmocnitele může být provedeno advokátem, který jej zastupuje (za podmínek popsaných v § 25a zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů).

Je-li insolvenční návrh, v němž je ohlášeno zastoupení advokátem a k němuž je připojena řádná procesní plná moc pro tohoto advokáta (zástupce), podepsán pouze tímto zástupcem (advokátem), je podmínka formulovaná v § 97 odst. 2 insolvenčního zákona splněna jen tehdy, je-li úředně ověřen podpis advokáta na insolvenčním návrhu a současně i podpis zmocnitele (insolvenčního navrhovatele) na procesní plné moci (k požadavku úředního podpisu zmocnitele na procesní plné moci srov. obdobně závěry formulované v rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 23. 5. 2007, sp. zn. 29 Odo 894/2006).

Je-li insolvenční návrh, v němž je ohlášeno zastoupení advokátem a k němuž je připojena řádná procesní plná moc pro tohoto advokáta (zástupce), podepsán tímto zástupcem (advokátem) i zmocnitelem (insolvenčním navrhovatelem), je k naplnění účelu úpravy § 97 odst. 2 insolvenčního zákona dostatečné, je-li úředně ověřen podpis zmocnitele na insolvenčním návrhu.

Je-li insolvenční návrh, v němž je ohlášeno zastoupení advokátem a k němuž není připojena procesní plná moc pro tohoto advokáta (zástupce), podepsán pouze zmocnitelem (insolvenčním navrhovatelem), zkoumá se podmínka úředně ověřeného podpisu u tohoto zmocnitele a je-li jeho podpis úředně ověřen, vada spočívající v absenci průkazu zastoupení se odstraňuje postupy dle § 104 odst. 2 o. s. ř.

Je-li insolvenční návrh, v němž je ohlášeno zastoupení advokátem a k němuž není připojena procesní plná moc pro tohoto advokáta (zástupce), podepsán pouze tímto zástupcem (advokátem), jehož podpis na insolvenčním návrhu je úředně ověřen, k insolvenčnímu návrhu se nepřihlíží. Chybí totiž úředně ověřený podpis zmocnitele (insolvenčního navrhovatele), jenž mohl být v (nedoložené) procesní plné moci.

Závěry formulované pod bodem 2) výše se uplatní i v případě, že insolvenční návrh podala osoba (fyzická či právnická), která má zástupce s procesní plnou mocí, který není advokátem, s tou změnou, že tento zástupce není osobou způsobilou ověřit podpis.

K řečenému lze dále dodat, že podmínka uvedená v § 97 odst. 2 insolvenčního zákona platí i pro další insolvenční návrh ve smyslu § 107 odst. 1 insolvenčního zákona. Jestliže se k dalšímu insolvenčnímu návrhu nepřihlíží, připojí se do spisu týkajícího se původního insolvenčního návrhu jen přihláška. S insolvenčním navrhovatelem, k jehož dalšímu insolvenčnímu návrhu se nepřihlíží, se v řízení o původním insolvenčním návrhu zachází jen jako s přihlášeným věřitelem.

Insolvenční návrh, k němuž se podle § 97 odst. 2 insolvenčního zákona nepřihlíží, nemůže být též dodatečně zhojen (tím, že příslušná osoba nechá svůj podpis úředně ověřit později). Jediným řešením je podání nového insolvenčního návrhu, jenž podmínku § 97 odst. 2 insolvenčního zákona splňuje.

Pro poměry dané věci lze z řečeného dovodit, že insolvenční návrh podaný druhým až osmým insolvenčním navrhovatelem dne 9. 9. 2010 u Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočky v Liberci

vskutku nebyl opatřen úředně ověřeným podpisem (podpisy insolvenčních navrhovatelů coby zmocnitelů na plné moci nebyly úředně ověřeny), a proto měl charakter podání, k němuž se ve smyslu ustanovení § 97 odst. 2 insolvenčního zákona nepřihlíží.

Jen z toho, že Krajský soud v Ústí nad Labem – pobočky v Liberci s tímto podáním naložil nesprávně, tedy, že téhož dne vydal vyhlášku, kterou oznámil zahájení insolvenčního řízení, ačkoliv insolvenční návrh bez úředně ověřeného podpisu takový účinek nevyvolal a že dokonce následně vydal usnesení (ze dne 15. 9. 2010, č. j. KSLB 76 INS 10338/2010-A-6), jímž vyslovil svou místní nepříslušnost a rozhodl, že po právní moci tohoto usnesení bude „věc" (které zde ovšem nebylo) postoupena Městskému soudu v Praze jako soudu místně příslušnému, však závěr, že s insolvenčním návrhem proto musí být (v rozporu s § 97 odst. 2 insolvenčního zákona) naloženo jako s insolvenčním návrhem, k němuž se „přihlíží", nelze dovodit.

Jinak řečeno, jen proto, že insolvenční soud s insolvenčním návrhem, jenž nebyl opatřen úředně ověřeným podpisem osoby, která jej podala, nebo jejím zaručeným elektronickým podpisem, zacházel jako s řádně podepsaným podáním, nemohly pominout účinky uvedené v § 97 odst. 2 insolvenčního zákona spočívající v tom, že se k takovému insolvenčnímu návrhu nepřihlíží; to platí bez zřetele k tomu, zda insolvenční soud případně nesprávně vydal i vyhlášku, kterou oznámil zahájení insolvenčního řízení.

Jestliže se insolvenční soud dopustí té chyby, že zveřejní vyhlášku o zahájení insolvenčního řízení u insolvenčního návrhu, k němuž se nepřihlíží, jeví se vhodným ukončit věc usnesením o vedení řízení, v němž bude konstatováno, že k insolvenčnímu návrhu se nepřihlíží, a jež bude obsahovat tytéž údaje (vysvětlení, proč se k insolvenčnímu návrhu nepřihlíží) jako neformální přípis, jímž by věc byla při správném postupu uzavřena dříve. Důvod k vydání usnesení, jímž se insolvenční návrh odmítá pro vady (§ 142 písm. a/ insolvenčního zákona) však odtud neplyne a ani skutečnost, že věc byla i tak „vyřízena" pouhým přípisem, není vadou, která by mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí v později napadlé insolvenční věci téhož dlužníka.

Představa, že vyřízení věci jiným způsobem (než odmítnutím insolvenčního návrhu) by dlužníka zkrátilo na jeho právu domáhat se náhrady škody způsobené mu vydáním vyhlášky, jíž bylo oznámeno zahájení insolvenčního řízení podle insolvenčního návrhu, k němuž nemělo být přihlédnuto, správná není.

Insolvenčním návrhem, k němuž se pro absenci předepsaného podpisu nepřihlíží (§ 97 odst. 2 insolvenčního zákona), nemůže být (bez zřetele k tomu, jakým způsobem /přípisem, odmítnutím nebo usnesením o vedení řízení/ bude řízení o něm ukončeno) účinně zahájeno insolvenční řízení (§ 97 odst. 1 insolvenčního zákona) a takový návrh nemůže vytvořit (ve smyslu § 83 odst. 1 o. s. ř.) překážku věci zahájené pro později podaný a řádně podepsaný insolvenční návrh.

Jelikož dovolateli se prostřednictvím uplatněného dovolacího důvodu nepodařilo zpochybnit správnost napadeného usnesení, Nejvyšší soud, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1, věta první, o. s. ř.), dovolání zamítl.